

Оценка на познанията за сигурността в интернет

Резултатите, описани в настоящия доклад, се базират на проведено анкетно проучване сред учениците в гр. София, проведено в рамките на съвместен проект на Софийски форум за сигурност, Столична община, Асоциация за развитие на София и Фондация „Хестия“, с подкрепата на РУО София-град.

Интернет е част от живота на младите хора както в световен мащаб, така и в частност в нашата страна. Значимостта му за всяко следващо поколение се повишава. Но заедно с безспорните възможности, които осигурява, интернет е и среда с много заплахи и неизвестни. Това е и причината да проведем проучване сред учениците, за да открием доколко те са запознати с рисковете, на които са изложени в онлайн пространството.

Обхват на анкетното проучване

Проучването беше проведено в периода от 27 март до 15 април 2019 г. В изследването взеха участие близо 8000 ученика от гр. София, на възраст от 11 до 18 години. За целите на изследването, учениците бяха разделени в три възрастови групи:

- 11 – 13 години;
- 14 – 16 години;
- 17 – 18 години.

Проучването беше извършено чрез онлайн попълване на анкетата, която се състои от 30 затворени въпроса (с предварително дефинирани варианти на отговори). Попълването е анонимно.

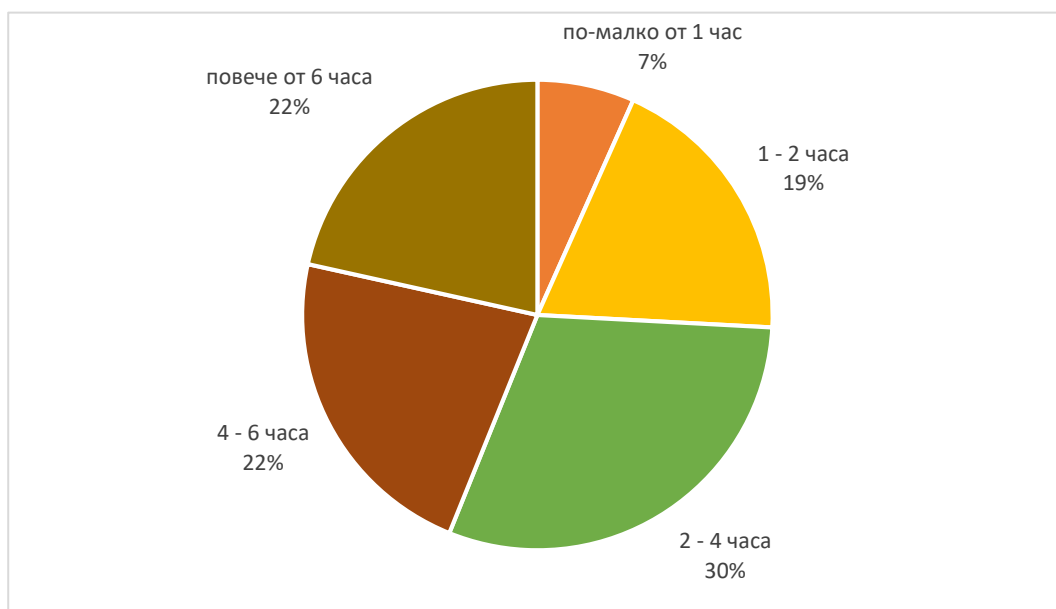
Цел на изследването

Настоящото изследване цели да проучи познанията на учениците относно сигурността в интернет, като същевременно открие основните рискове, пред които са изправени. Част от въпросите изследват поведението на учениците в рискови ситуации в онлайн пространството. Като се обърна внимание и на ролята на държавните органи и образованието.

Резултати:

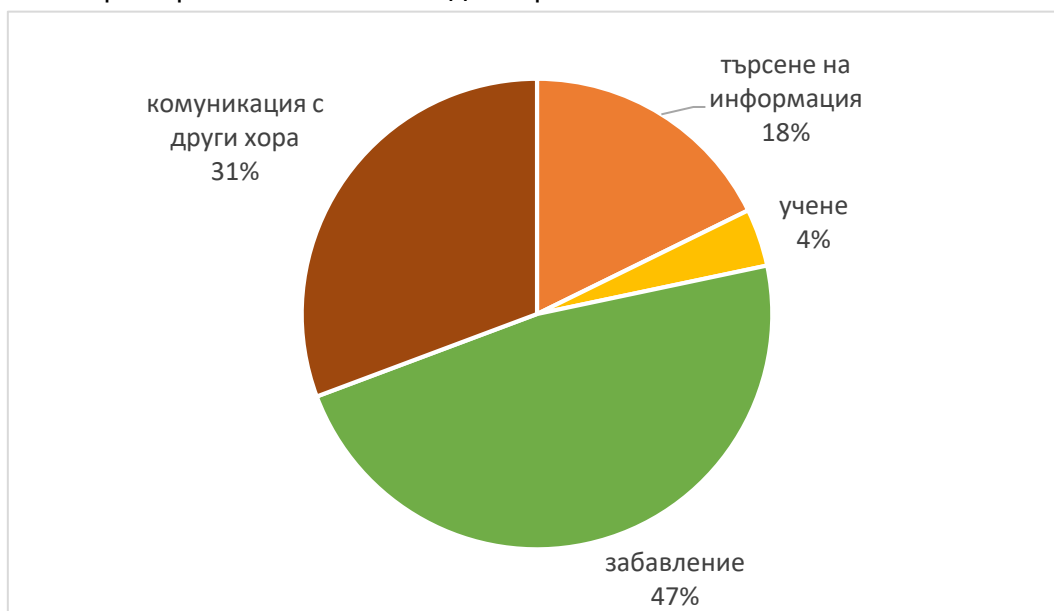
Колко време прекарваш в интернет дневно?

Настоящото проучване недвусмислено показва ролята на интернет в живота на младите хора. 74% от учениците прекарват повече от 2 часа дневно в интернет. По данни от идентично изследване на Софийския форум за сигурност през 2015 г. – те са били 69%.

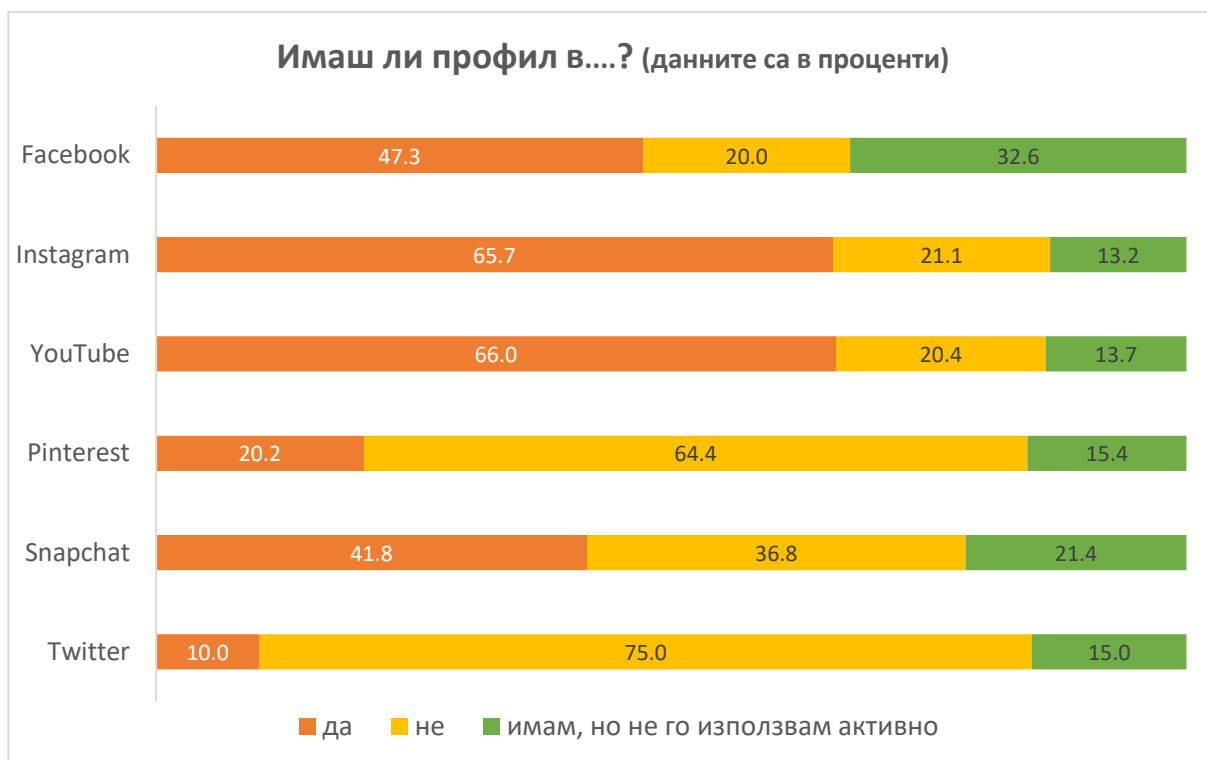

Интернет за теб е свързан основно с:

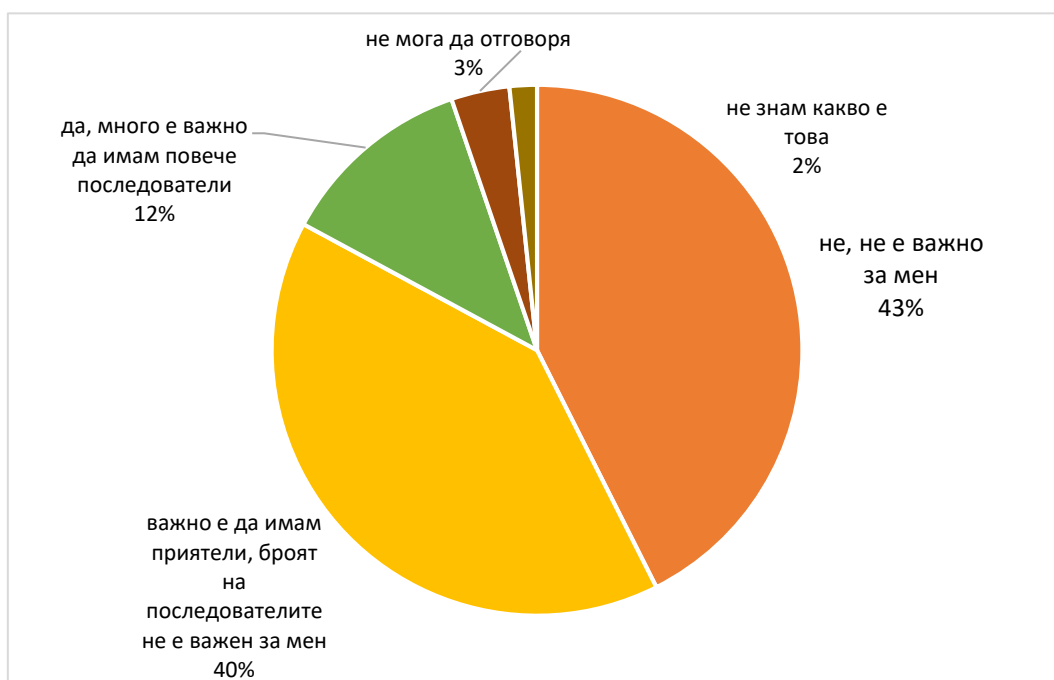
Интернет се използва основно за забавление и комуникация с други хора. Той има основна роля в прекарването на свободно време.

Профили в социалните мрежи:

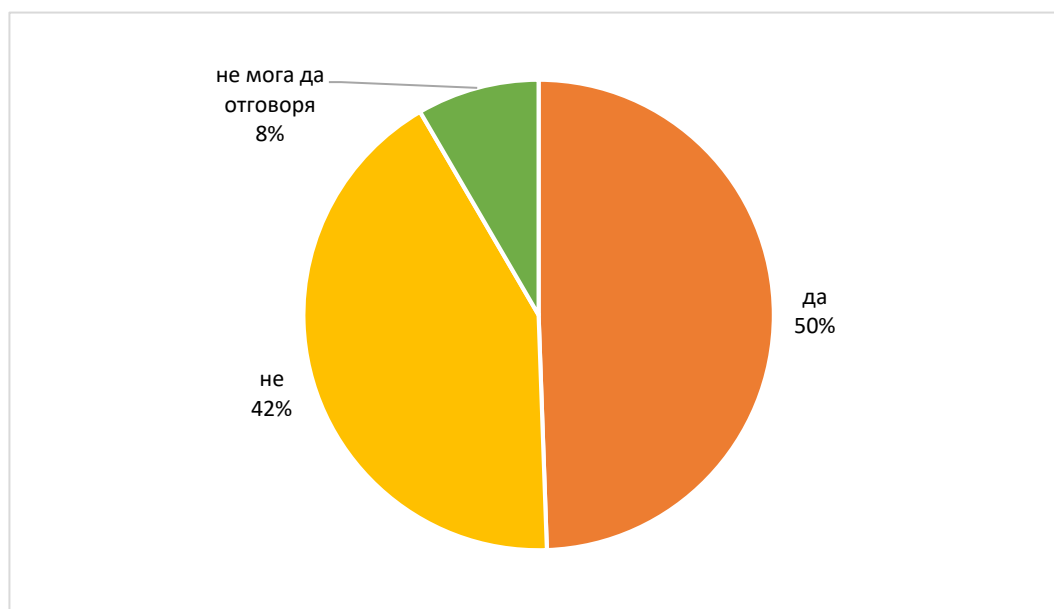

Важно ли е за теб да имаш много „последователи“ в социалните мрежи?

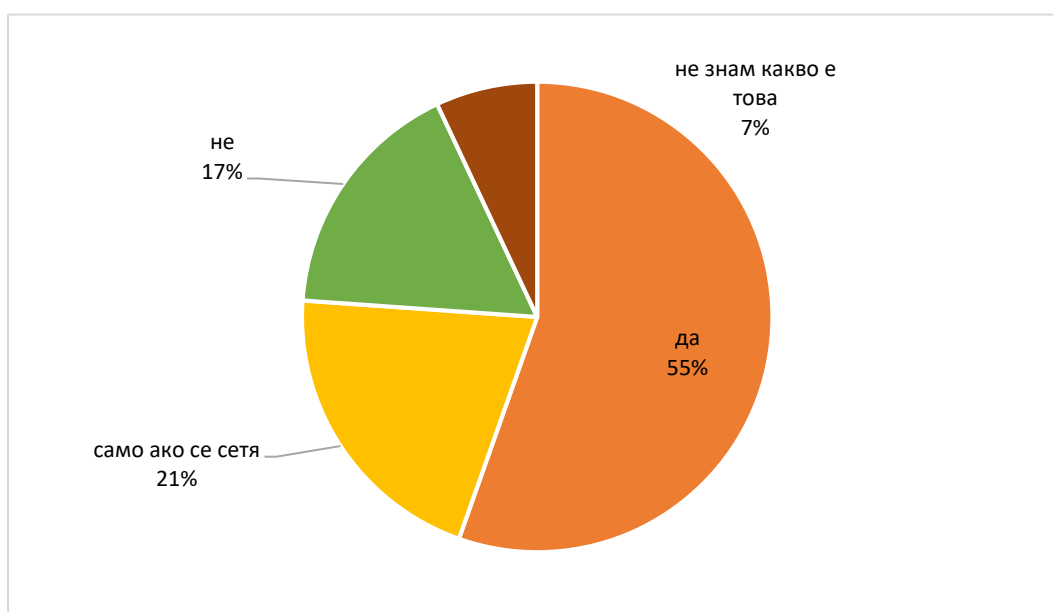

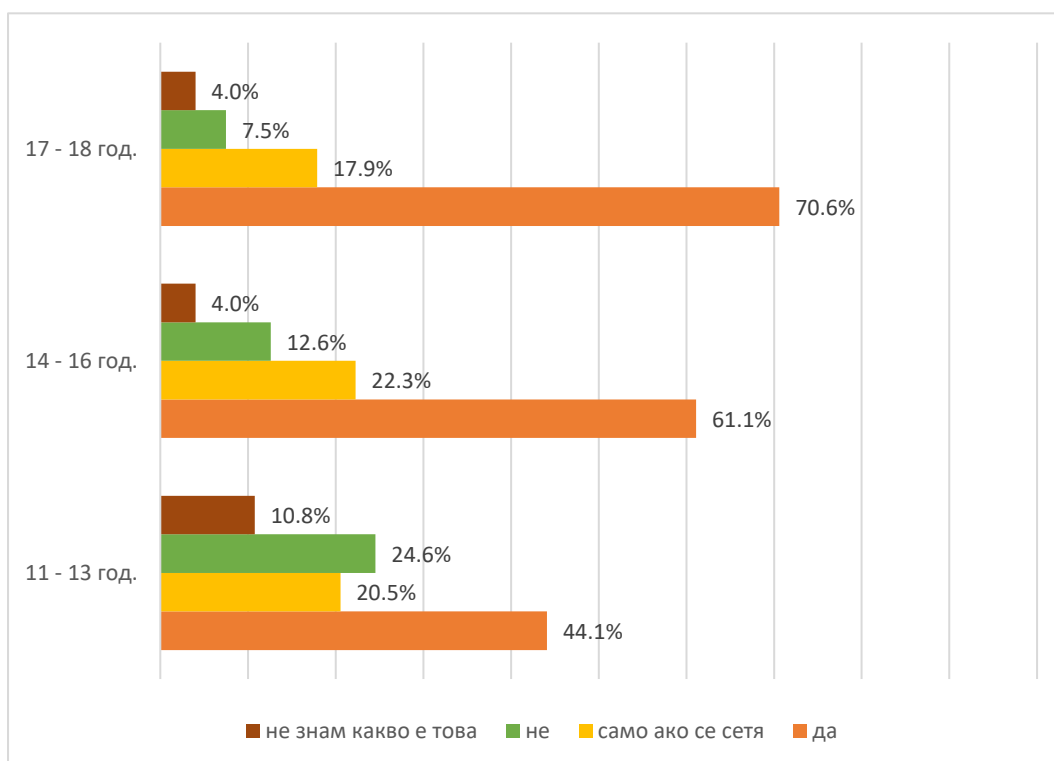
Общодостъпни (публични) ли са профилите ти в интернет (Facebook, Instagram, Snapchat и др.)?

Учениците признават, че невинаги използват настройките за поверителност в социалните мрежи и не сменят често паролите си. 38% не използват изобщо или „само ако се сетя“ настройките за поверителност в социалните мрежи. Положителното е, че с увеличаване на възрастта все повече от учениците започват да ги използват. Като се повишава и процентът на запознатите с тях.

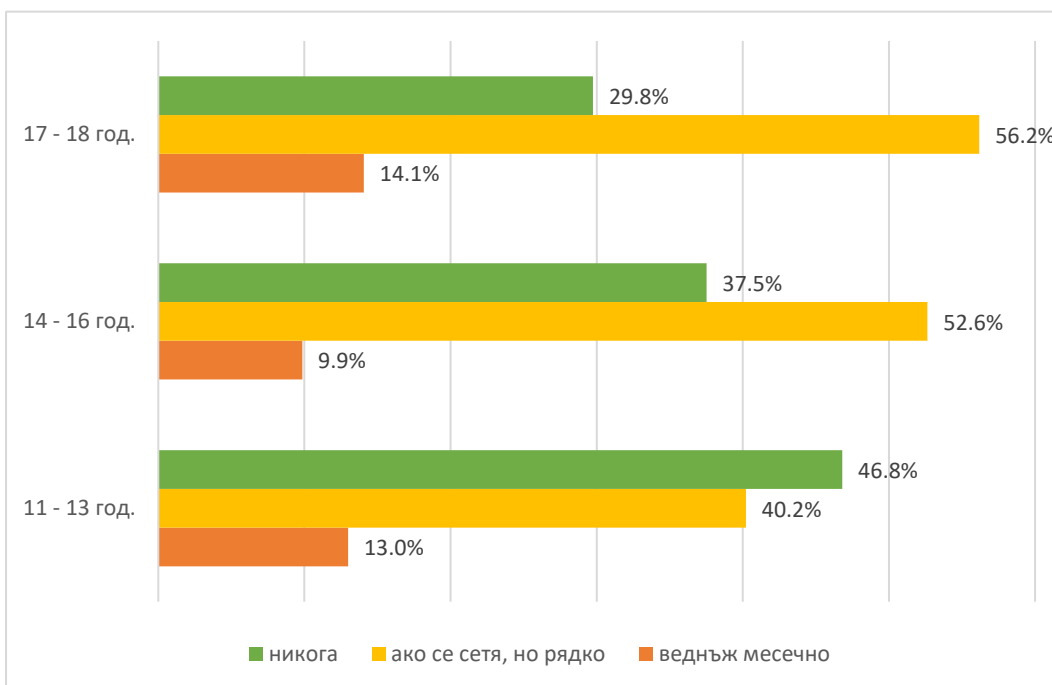
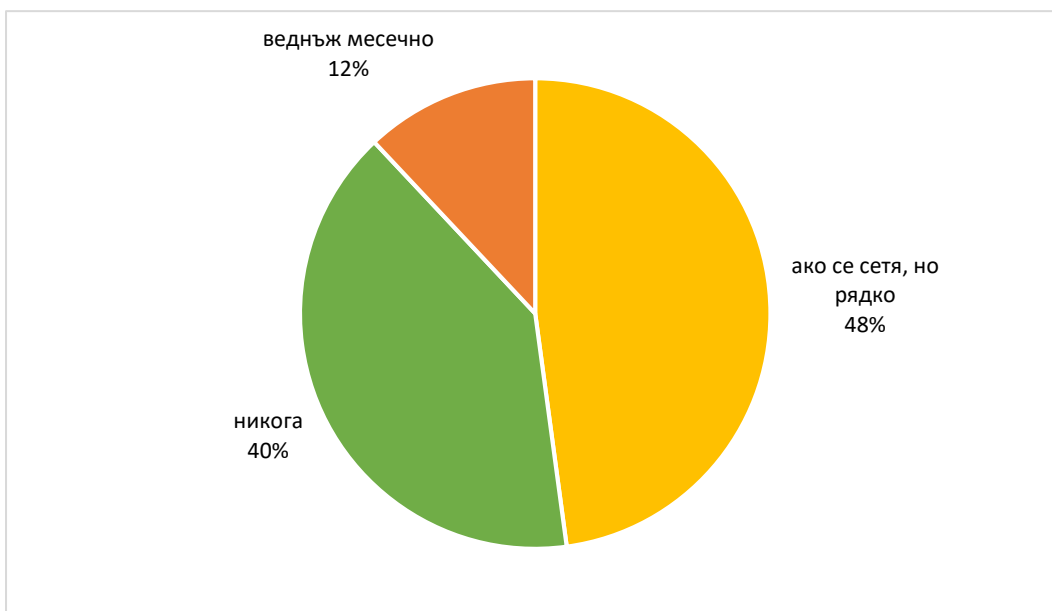
Използваш ли настройките за поверителност в социалните мрежи?

Сменяш ли често паролите си?

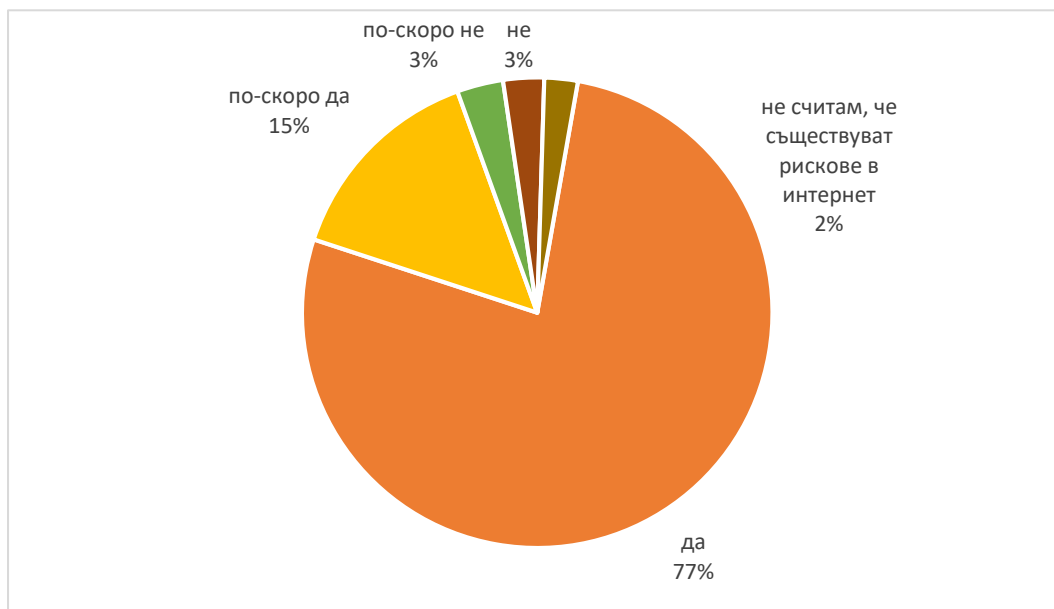
По отношение на смяната на паролите – 88% от респондентите заявяват, че не ги сменят никога или рядко („ако се сетя, но рядко“). Въпреки че това е една от най-честите препоръки за повишаване на сигурността на профилите, повечето от респондентите посочват, че не я спазват. Резултатите са идентични с проучването, проведено през 2015 г. от Софийския форум за сигурност.

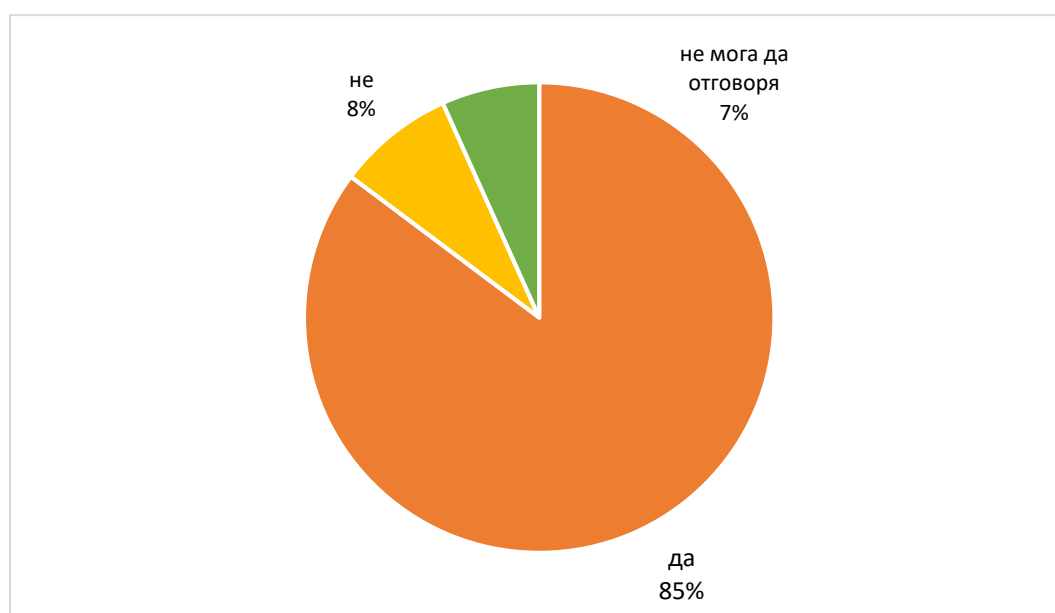
Запознат(а) ли си с рисковете и опасностите в интернет?

Настоящото проучване показва, че голяма част (77% - „да“; 15% - „по-скоро да“) от учениците са запознати с рисковете и опасностите в интернет. А 85% от тях са запознати и с правилата за безопасност в интернет. Резултатите от идентичното проучване,

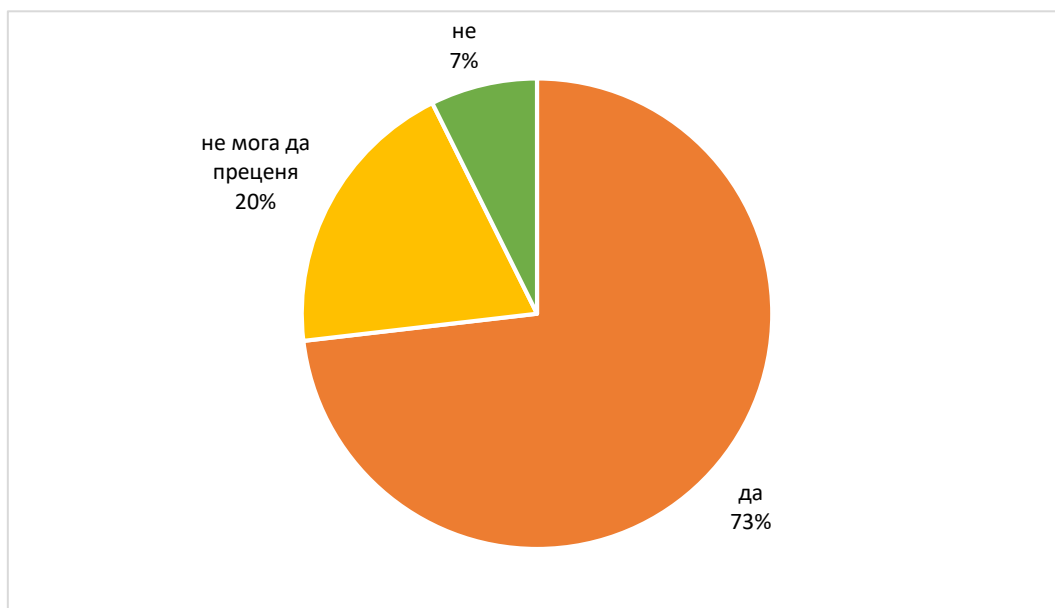
проведено през 2015 г., показват, че само 17% от респондентите тогава са потвърдили, че са запознати с рисковете и опасностите.

Запознат(а) ли си с правилата за безопасен интернет?

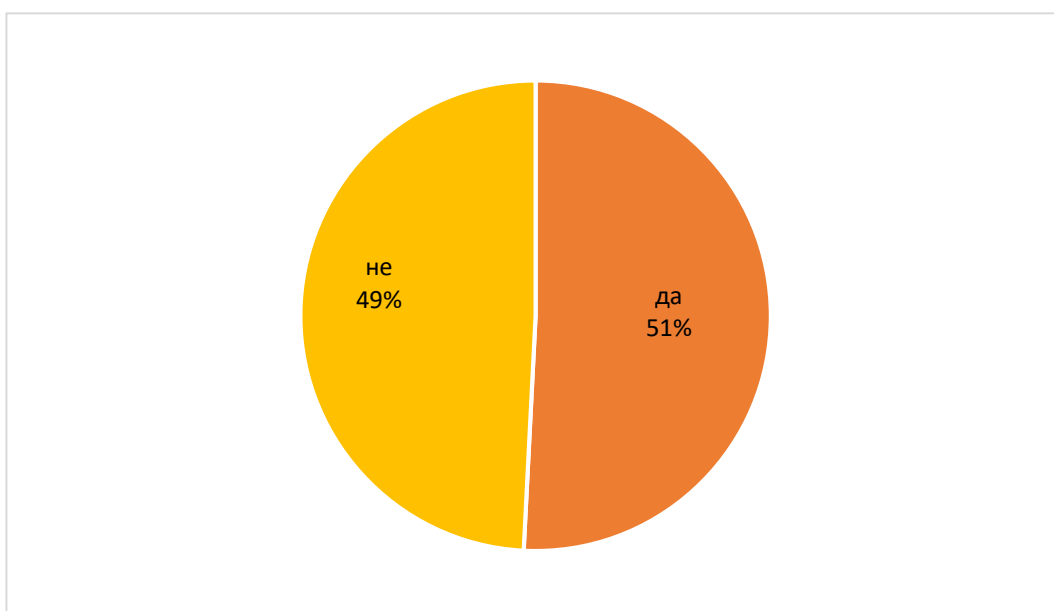

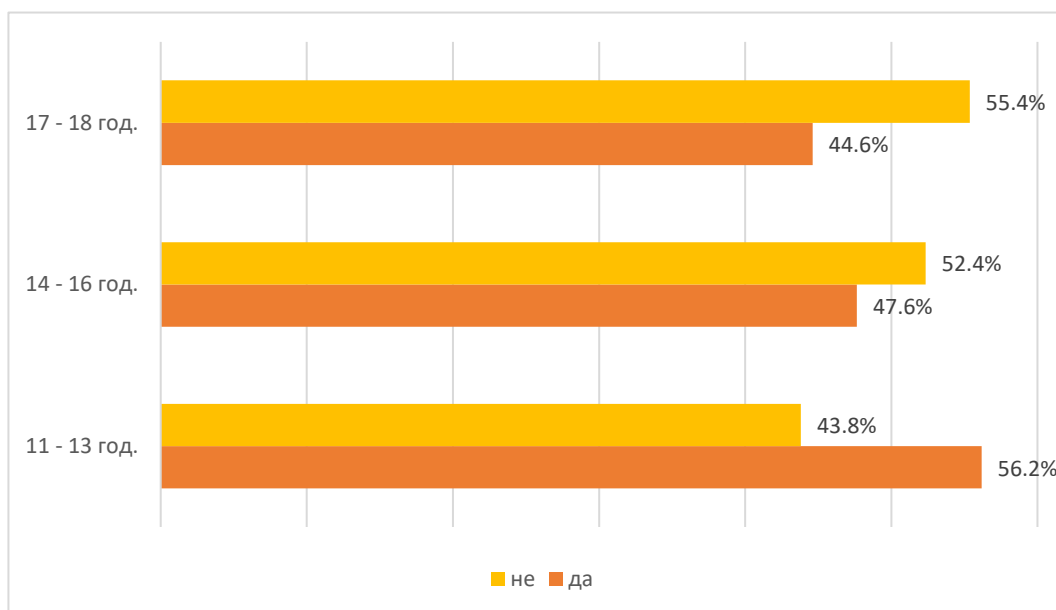
Знаеш ли как да се предпазиш от рисковете в интернет?

Участвал(а) ли си в обучение за сигурност при работа в интернет?

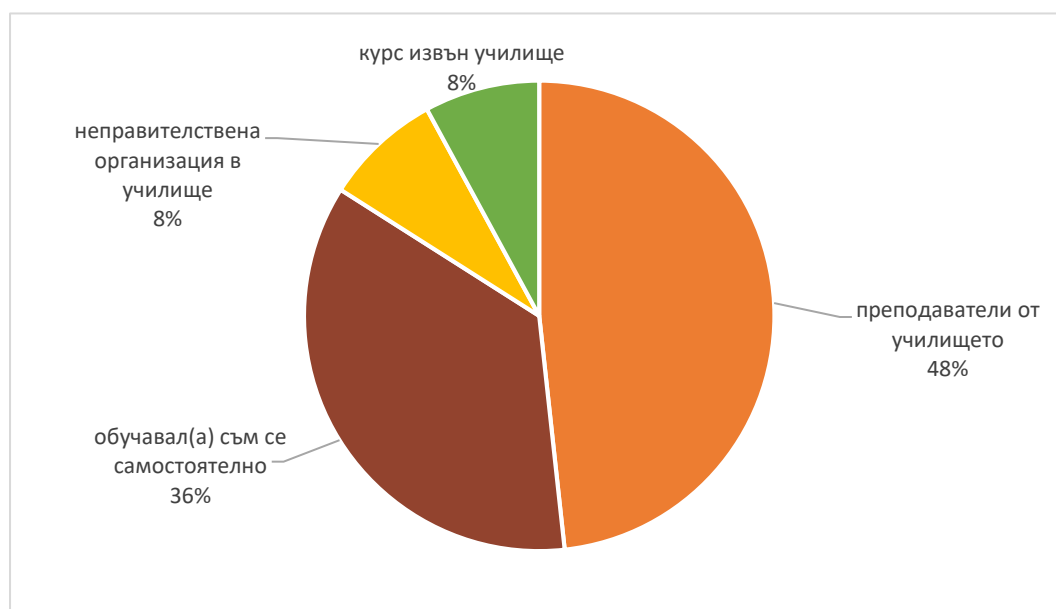
Почти половината от участниците в проучването не са участвали в обучение за сигурност в онлайн пространството, като отново най-голям е процентът при възрастовата група 17-18 г.

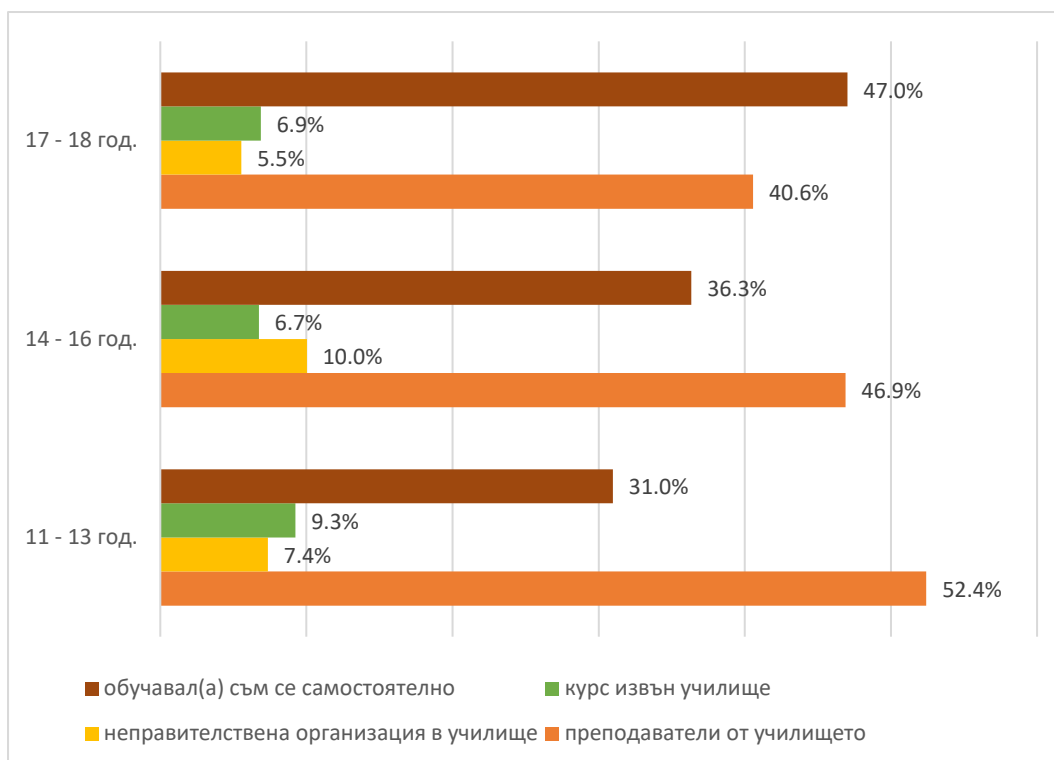

Ако си участвал(а), кой проведе обучението за сигурност в интернет?

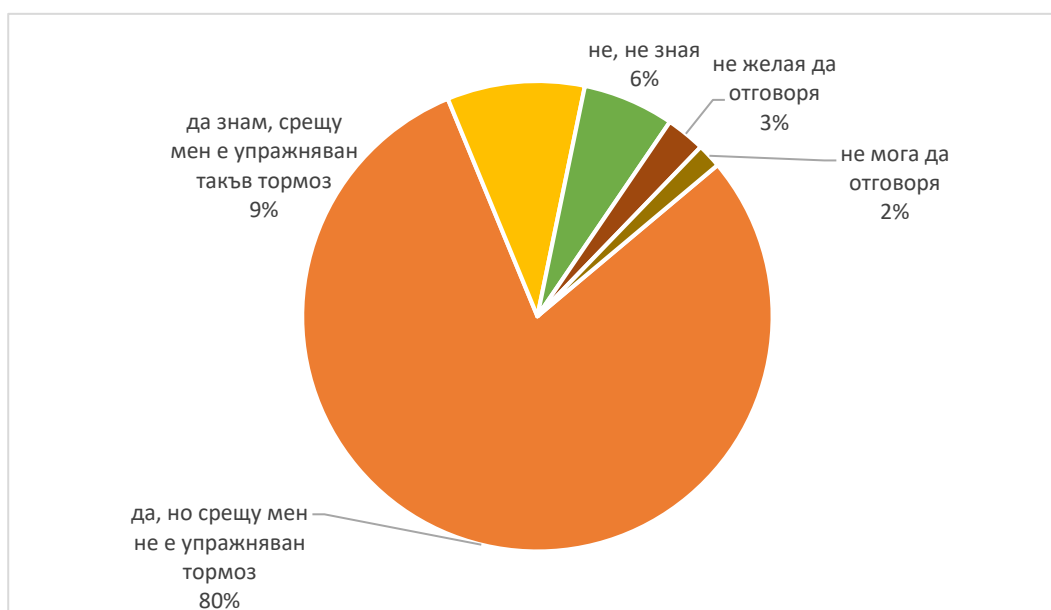
Проведените обучения за сигурност в интернет се провеждат най-често в училище, но въпреки това повече от 1/3 (36%) от анкетираните се самообучават. Този процент е най-висок при ученици на възраст 17-18 г. и при тях достига 47%. Както беше посочено и по-горе, по-голямата част от учениците в тази възрастова група не са участвали в обученията, което е породило нуждата им да се обучават сами.

А какво в действителност знаят учениците за кибер престъпленията?

Знаеш ли какво е „онлайн-тормоз“ и „кибер-тормоз“?

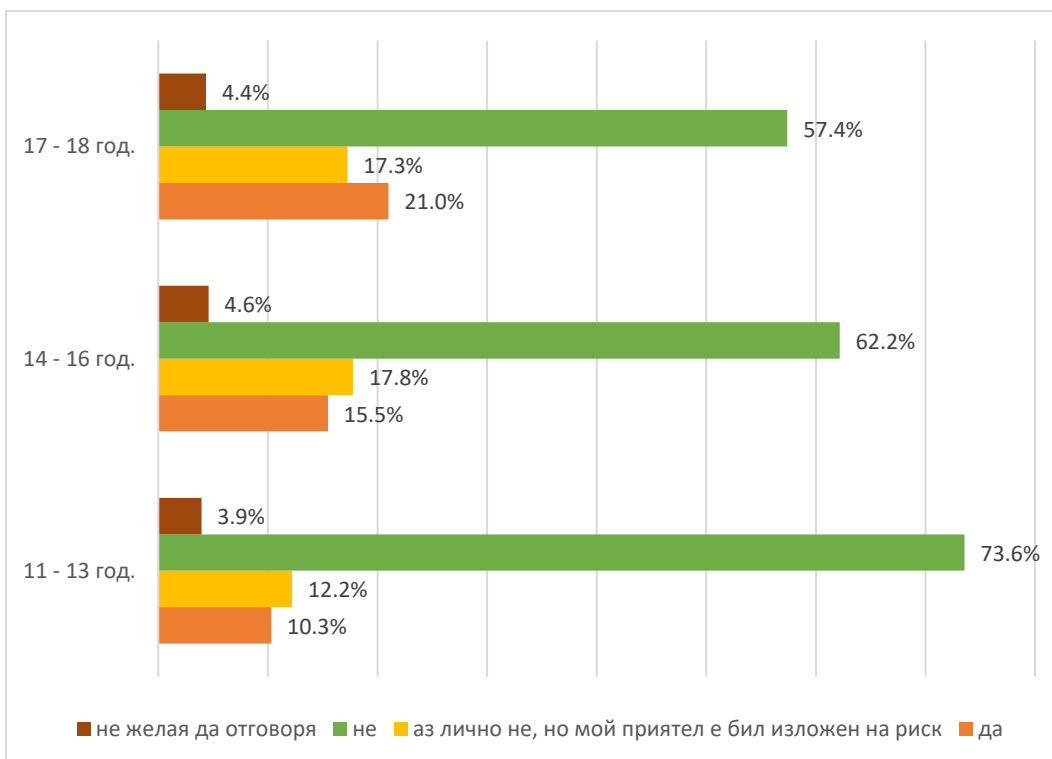
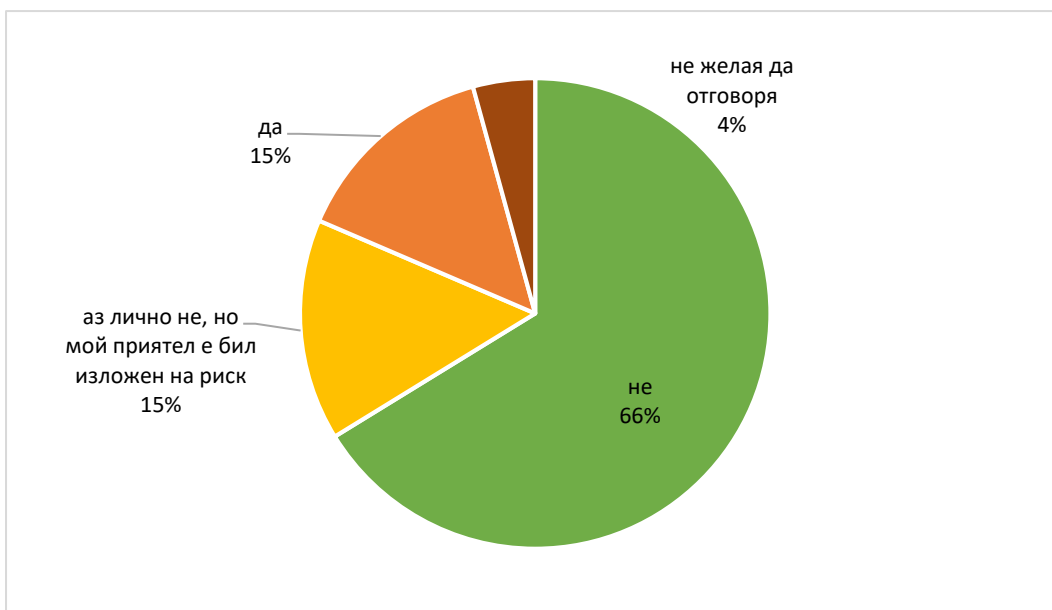
Според теб, кое е най-разпространеното престъпление в интернет?

Резултатите са представени в процент.

Бил(а) ли си изложен(а) някога на някое от гореописаните престъпления?

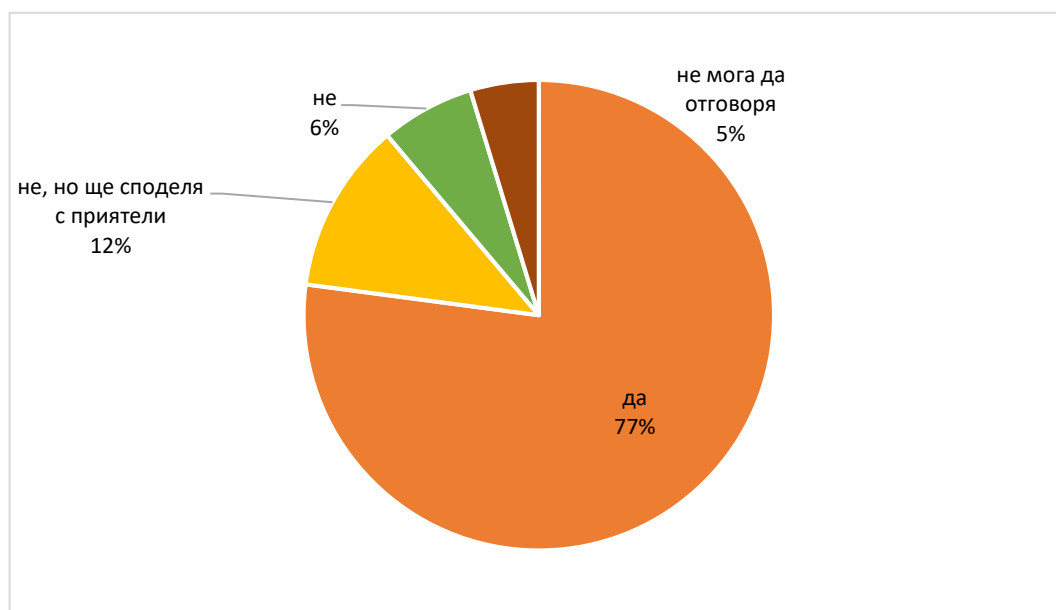
Но въпреки високите резултати по отношение на познанията за интернет сигурност, посочени по-горе, 30% от респондентите заявяват, че те самите или техни приятели са били изложени на престъпление в интернет. Като се забелязва, че този процент се увеличава с възрастта – във възрастовата група 11-13 г. той е 22,50%, а в 17-18 г. – вече е 38,3%.

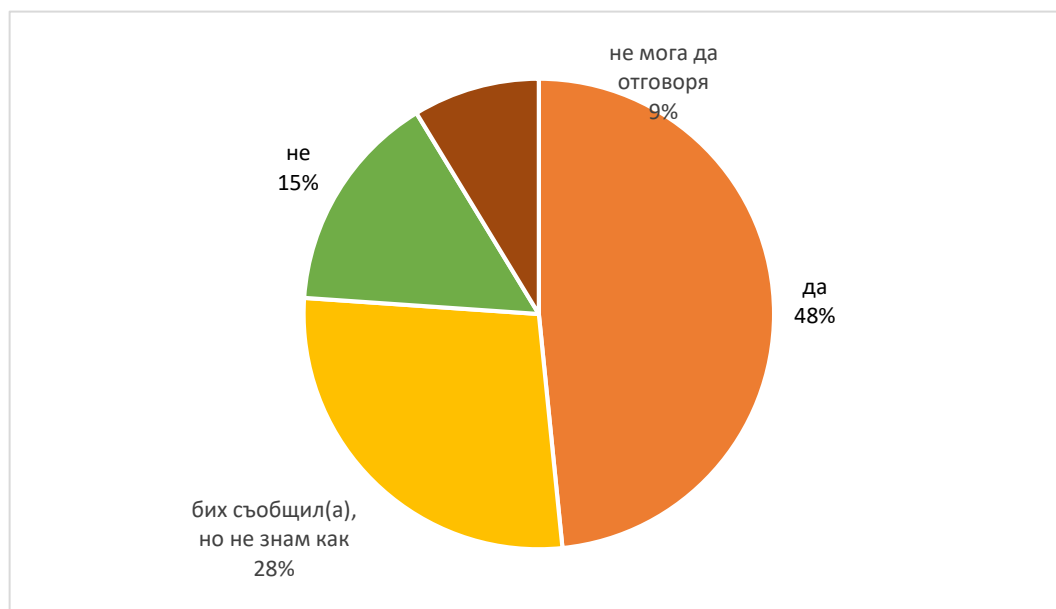
Резултатите, посочени по-горе, са следствие от това, че въпреки познанията си за рисковете в онлайн пространството, учениците не спазват правилата за безопасност.

Ще споделиш ли с твоите родители или близки, ако станеш свидетел или срещу теб бъде извършено престъпление в интернет?

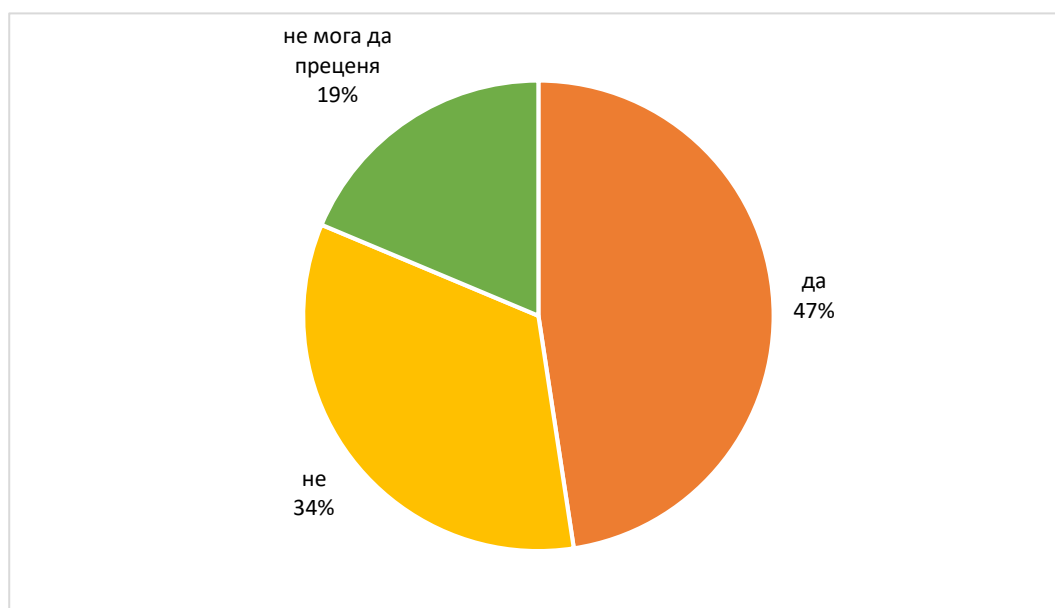
Положително е, че по-голямата част от учениците (89%) ще споделят с родителите си или приятели, ако станат свидетел на престъпление в интернет. Но само 48% посочват, че биха съобщили на държавен орган. Повече от $\frac{1}{4}$ от анкетираните (28%) биха го направили, но не знаят към кого да се обърнат или как да го направят. Това показва необходимостта от провеждане на информационни кампании и обучения сред учениците за получаването на практически знания как да реагират, ако бъдат обект или свидетел на кибер престъпление.

Ще съобщиш ли на държавен орган, ако станеш свидетел на престъпление в интернет или такова бъде извършено срещу теб?

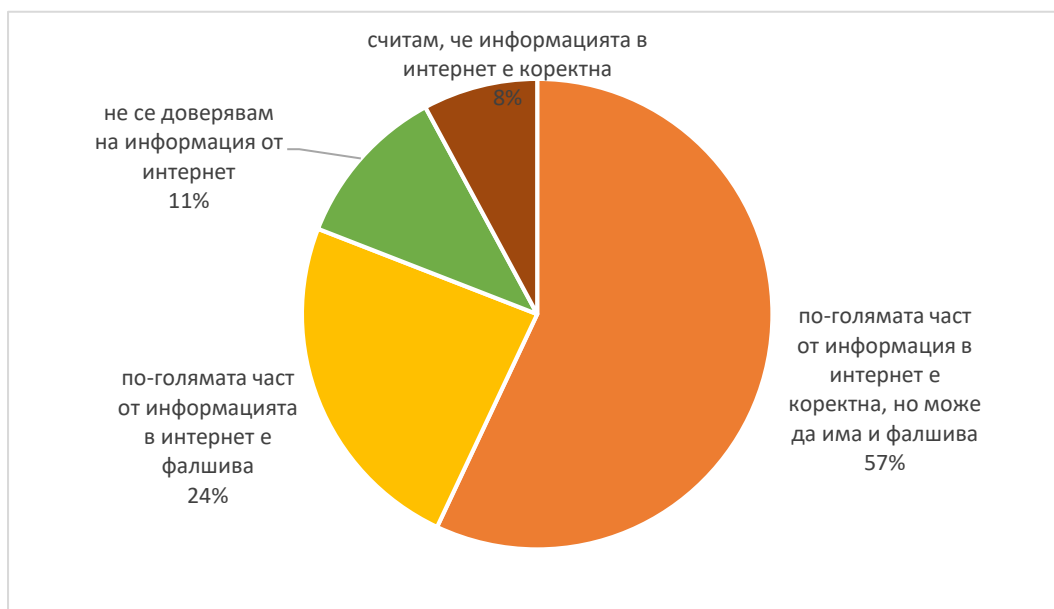

Знаеш ли към кой орган в държавата следва да се обърнеш, ако считаш че в интернет се извършва престъпление или се нарушават правата ти или права и интереси на твои познати?

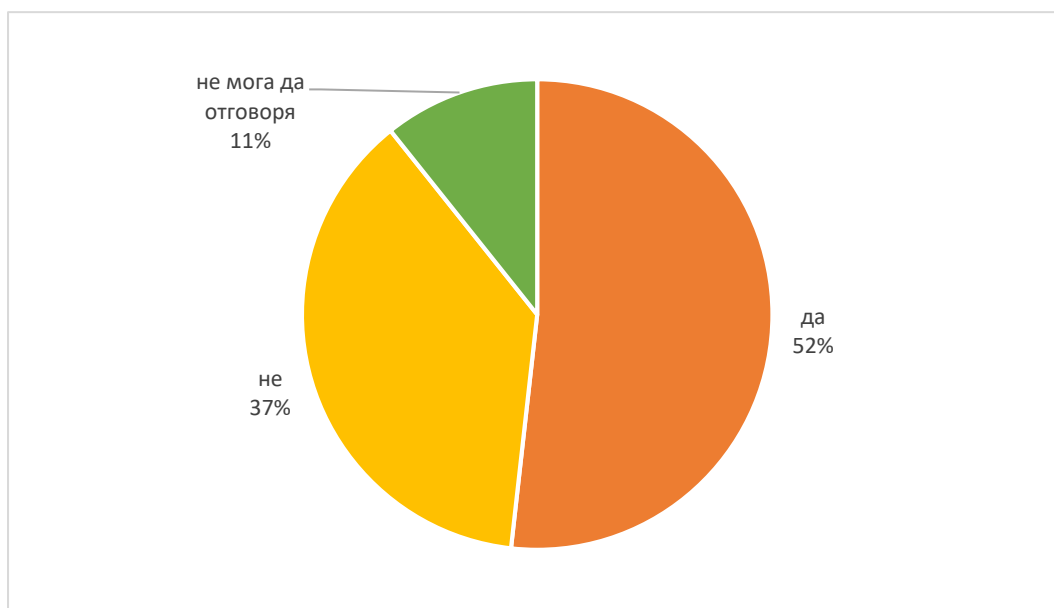

По-долу са представени резултатите от отговорите на учениците по повод поведението им в онлайн пространството (а и извън него).

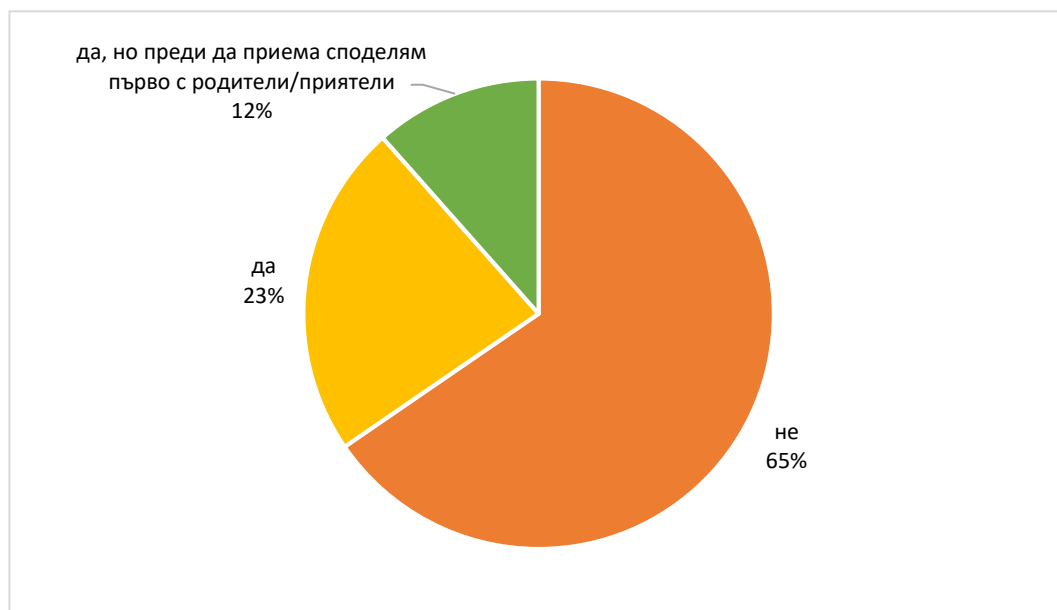
В каква степен се доверяваш на публикуваното в Интернет?

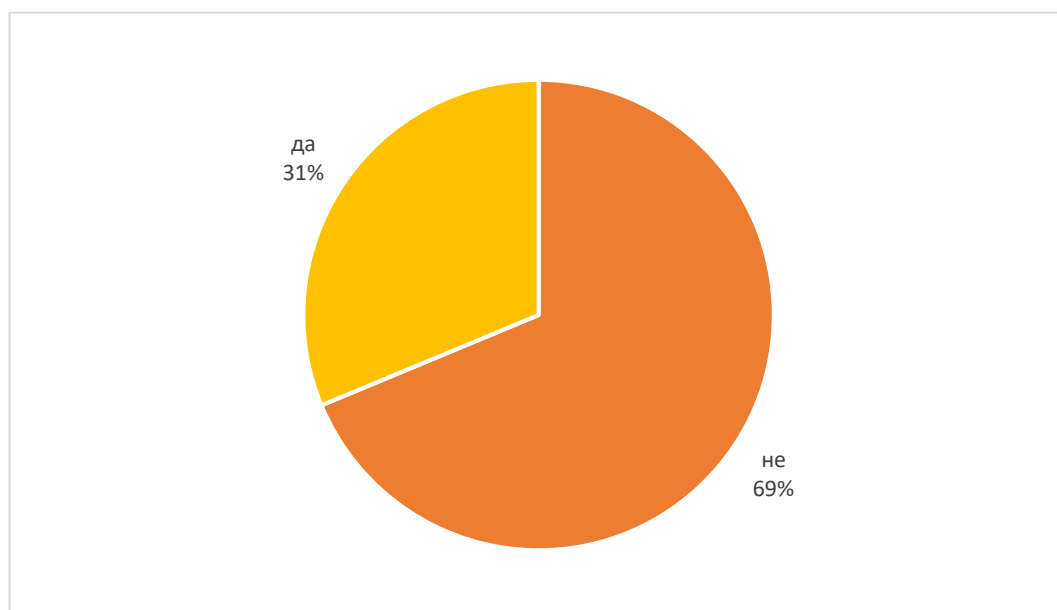
Проверяваш ли сигурността на сайтовете, които използваш?

Приемаш ли покани за приятелство от непознати?

Контактуваш ли в интернет с непознати, извън твоя приятелски кръг?

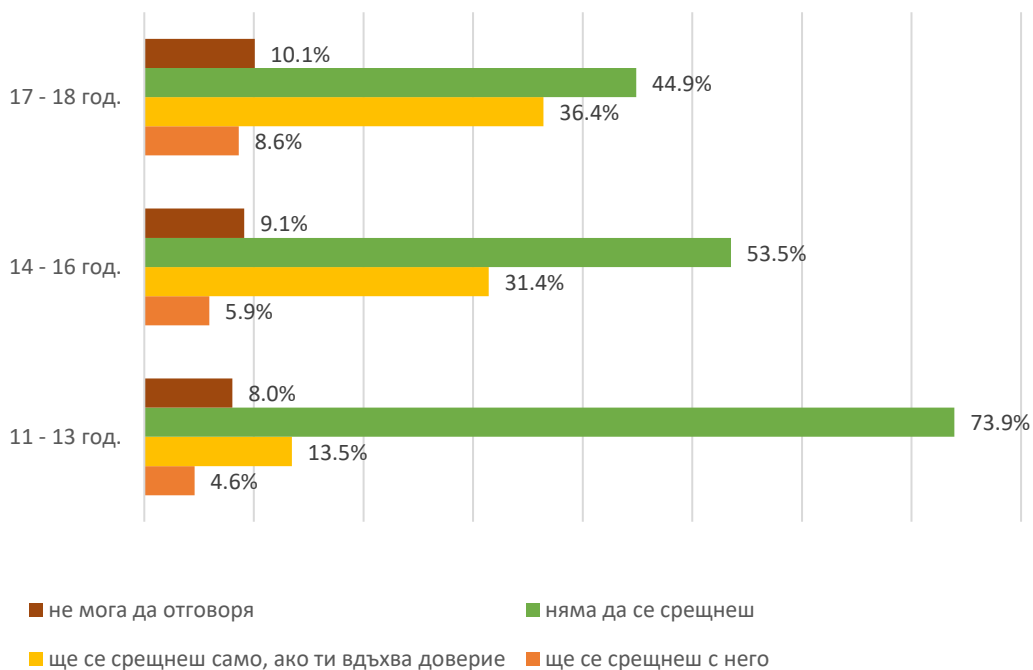

Ако приятел в социалните мрежи, когото не познаваш лично, ти предложи среща, ти:

Но част от рисковете в онлайн пространството се пренасят и в реалния свят. 30% от учениците, участвали в проучването, посочват, че биха се срещнали с приятел от социалните мрежи, когото не познават лично. Като при учениците на възраст 17-18г. този процент вече е обезпокоителните 45%. А това е и възрастовата група, в която най-голям процент от анкетираните посочват, че те самите или техни приятели са били жертва на престъпление в интернет.

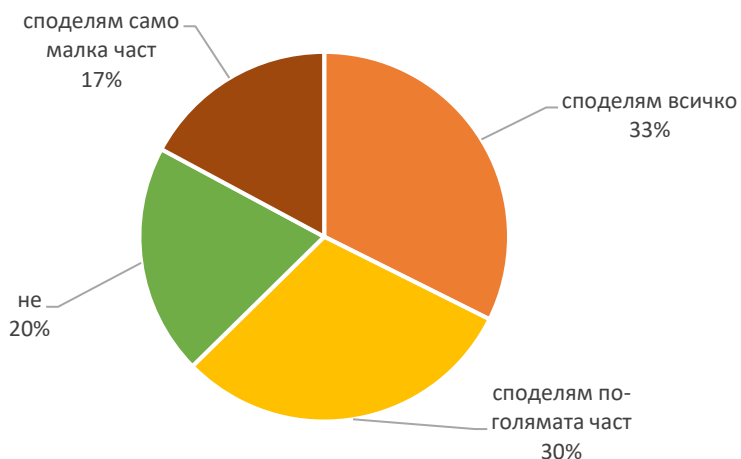

Ако приятел в социалните мрежи, когото не познаваш лично, ти предложи среща, ти:

Твоите родители/настойници знаят ли какви сайтове посещаваш и с кого общуваш в интернет?

Твоите родители/настойници знаят ли какви сайтове посещаваш и с кого общуваш в интернет?

Основни изводи:

- Младите хора прекарват все повече време в интернет и той играе съществена роля в начина им на прекарване на свободното време.
- По-голямата част от учениците на възраст 11-18 г. посочват, че са запознати с рисковете в интернет и правилата за безопасност.
- Въпреки това, повече от тях не ги спазват, като по този начин се излагат на риск както от кибер престъпления, така и от други.
- Повечето от учениците биха споделили с родителите си или държавните органи, ако станат свидетел на онлайн престъпление. Но също така 28% от тях не зная как да сигнализират държавен орган.
- Голяма част от учениците не е обхваната от провежданите към настоящия момент обучения и инициативи за сигурност в интернет, което налага да се самообучават.
- Получените знания създават увереност за запознатост с рисковете в интернет, но на практика не се спазват основни правила за сигурност. Необходимо е провеждането на цялостно обучение, включващо както теоретична информация, така и практически приложими методи и действия, насочени към безопасно използване на интернет.
- Цялостна политика по въпросите за сигурността в интернет е особено необходима, като тя трябва да заложи на целенасочени и съвместни действия от страна на държавните органи, неправителствения сектор, бизнеса и академичните среди.